

ZASTUPNIK U EUROPSKOM PARLAMENTU DAVOR ŠKRLEC

Zeleni LIST

BROJ 49/ TRAVANJ 2019.

U ovom broju:

Izložba hrvatskih inovacija u Europskom parlamentu

Sigurnost na cestama: Nove mjere EU-a za manje prometnih nesreća

LEADER program za razvoj lokalnih zajednica

Zaštita zviždača: Odobrena nova pravila na razini EU-a

Stanje električnih vozila u Europskoj uniji

Vijesti iz Europskog parlamenta

SADRŽAJ:

3 Uvodna riječ

4 Hrvatske inovacije predstavljene u Europskom parlamentu

6 EU u svemiru: Svemirska tehnologija, podatci i usluge u svakodnevnom životu Europljana

8 Sigurnost na cestama: Nove mjere EU-a za manje prometnih nesreća

10 Sigurnost hrane: usvojena nova pravila kako bi se povećalo povjerenje potrošača

11 Zaštita zviždača: Odobrena nova pravila na razini EU-a

12 LEADER program za razvoj lokalnih zajednica

14 Stanje električnih vozila u Europskoj uniji

16 Vijesti iz Europskog parlamenta

Izdavač

Ured zastupnika u Europskom parlamentu
Davora Škrleca
Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
tel.: +385 1 233 85 67
ISSN 1849-6059

Impressum

Glavni urednik: Davor Škrlec
Izvršna urednica: Tanja Poša

Uredništvo: Matea Klarić, Mislav Mihaljević,
Riki Pahlić, Uroš-Valentino Saraja, Nataša Vistrička

KONTAKTI UREDA

Ured u Bruxellesu:

Parlement européen
Bât. Altiero Spinelli
04E258
60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60
B-1047 Bruxelles/Brussel
Tel.: +32(0)2 28 45828
Fax.: +32(0)2 28 49828
e-mail: davor.skrlec@europarl.europa.eu

Ured u Strasbourgu:

Parlement européen
Bât. Louise Weiss
T05115
1, avenue du Président Robert Schuman
CS 91024
F-67070 Strasbourg Cedex
Tel.: +33(0)3 88 1 75828
Fax.: +33(0)3 88 1 79828

Ured u Zagrebu:

Adresa: Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
Tel.: +385 (0)1 233 8567
Fax.: +385 (0)1 230 6112
E-mail: office-MEP@davor-skrlec.eu

Ured u Splitu:

E-mail: office-SPLIT@davor-skrlec.eu

Ured u Osijeku:

E-mail: office-OSIJEK@davor-skrlec.eu

www.davor-skrlec.eu

UVODNA RIJEČ

Drage čitateljice i čitatelji,

posljednju plenarnu sjednicu Europskog parlamenta u Strasbourgu obilježilo je niz događaja. Istaknuo bih organizaciju izložbe "Hrvatske inovacije - vizionari koji su oblikovali Europu". Europskoj javnosti prikazane su najznačajnije povijesne inovacije Nikole Tesle, Slavoljuba Penkale, Fausta Vrančića, Lavoslava Ružičke i drugih, a također su izložene i suvremene inovacije naših inovatora i kompanija poput Rimac Automobili, Greyp Bikes, Končar, ALTPRO i brojnih drugih koji svojim domišljatim rješenjima pozitivno utječu na razvoj društva. U Europskom parlamentu organizirana je i tematska rasprava o izazovima s kojima se inovatori suočavaju pri razvoju inovacija, pronalasku financiranja i plasmanu proizvoda na europsko tržište.

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a je predložio početkom ove godine pozivanje mlade švedske aktivistice Grete Thunberg na plenarnu sjednicu, no većina ostalih političkih grupacija, kao što su EPP, ALDE i ECR, protivili su se toj ideji. Njen posjet uslijedio je

posjetu 60 klimatskih aktivista iz Fridays for Future pokreta tijekom prve sjednice Europskog parlamenta koja se održala također u travnju, te koji je također inicirao Klub zastupnika Zelenih/ESS-a. Klimatski aktivisti poput Grete ne traže nas pljesak, nego djelovanje. Rješenja su tu, ali nedostaje politička volja. Da su umjesto klime banke one koje spašavamo, nacionalne vlade bi je već odavno spasili. Kao odgovor na zahtjeve klimatskog pokreta, Klub zastupnika Zelenih/ESS-a predstavio je 10 prioritarnih mjera za očuvanje klime, uključujući i mjere financiranja za zelenu tranziciju.

Vaš zastupnik u Europskom parlamentu,

Davor Škrlec

Hrvatske inovacije predstavljene u Europskom parlamentu

U Europskom parlamentu 16. travnja predstavljena je izložba “Hrvatske inovacije – vizionari koji su oblikovali Europu” u organizaciji zastupnika u Europskom parlamentu Davora Škrleca, a koju je otvorila potpredsjednica Europskog parlamenta Heidi Hautala.

Europskoj javnosti prikazane su najznačajnije povijesne inovacije Nikole Tesle, Slavoljuba Penkale, Fausta Vrančića, Lavoslava Ružičke i drugih, a također su izložene i suvremene inovacije naših inovatora i kompanija poput Rimac Automobili, Greyp Bikes, Končar, ALTPRO i brojnih drugih koji svojim domišljatim rješenjima pozitivno utječu na razvoj društva.

“Svrha ove izložbe je podizanje svijesti europske javnosti o inovacijama hrvatskih inovatora koje su doprinijele razvoju europskog društva, kulture i znanosti, a s čijim podrijetlom ljudi nisu u dovoljnoj mjeri upoznati. Tehnološke inovacije doprinose napretku čovječanstva, a zbog povezanosti s gospodarstvom potiču pozitivne promjene u društvu i primjenu načela kružne ekonomije. Tako primjerice, ova izložba pokazuje da i u Hrvatskoj postoje ino-

vatori koji nude ekološki prihvatljiva rješenja poput zaštite od buke i poplava, pročišćavanja zraka, alternative jednokratnoj plastici i smanjenju emisija CO₂. Svakako je potrebno istaknuti i naše mlade inovatore koji su smislili sjajna rješenja poput pametne narukvice za punjenje mobilnih uređaja i aplikacije za pametno gospodarenje otpadom.” – izjavio je zastupnik Škrlec.

U Europskom parlamentu organizirana je i tematska rasprava o izazovima s kojima se inovatori suočavaju pri razvoju inovacija, pronalasku financiranja i plasmanu proizvoda na europsko tržište.

“S obzirom na razvoj modernih tehnologija i ubranu globalizaciju, inovatori su danas suočeni sa sve većom konkurencijom i pritiskom da proizvod čim prije plasiraju na tržište zbog čega nestaju granice između razvoja inovacija i poduzetništva. Potrebno je identificirati prepreke koje koče razvoj inovacija u Republici Hrvatskoj i prepoznati prilike koje našim inovatorima otvaraju javne politike EU-a. Europska unija je prepoznala važnost poticanja inovacija, tako da je za novo programsko razdoblje 2021.-2027. dogovoreno povećanje financijskih sredstava za Obzor Europa koji je ključni program EU-a za razvoj inovacija. Prema podacima iz 2017. godine Hrvatska izdvaja 0,86% BDP-a za istraživanje i razvoj, što je ispod prosjeka EU-a koji iznosi 2,06% BDP-a. Da bi Hrvatska bila barem na razini prosjeka Europske unije, potrebna su veća izdvajanja za znanost, istraživanje i razvoj kako bi se stvorila zdrava klima za razvoj inovacija i spriječio daljnji odljev mozgova.” – zaključuje Škrlec.

EU u svemiru: Svemirska tehnologija, podatci i usluge u svakodnevnom životu Europljana

Komunikacije, poljoprivreda, nadziranje prirodnih katastrofa ili spašavanje života na moru, sve te aktivnosti ne bi bile moguće bez učinkovite svemirske tehnologije.

Europski parlament usvojio je 17. travnja rezoluciju o uspostavi svemirskog programa EU-a i Agencije EU-a za svemirski program. Zastupnici Odbora za industriju usvojili su 21. studenog prijedlog koji je potvrđen i na plenarnoj sjednici 13. prosinca. Predloženi proračun od 16 milijardi eura za razdoblje 2021. - 2027. pokriva programe kao što su Galileo, Kopernik i Inicijativu o svijesti o situaciji u svemiru (SSA). Iako svemirska strategija pokriva aktivnosti koje se odvijaju u Zemljinj orbiti, posljedice za gospodarstvo i građane iznimno su prizemne.

Moderni, sigurni, konkurentni i održivi sektor prijevoza duboko je povezan sa svemirskim sektorom. Navigacijski sustavi i promatranje zemlje poboljšavaju usluge prijevoza, što donosi brojne prednosti na globalnoj i europskoj razini. Učinkovitije upravljanje prometom smanjuje emisije i doprinosi rješavanju problema klimatskih promjena, veće korištenje bespilotnih letjelica unaprijedit će isporuke i poštanske usluge a bolje praćenje zrakoplovnog prometa smanjiti broj otkazanih letova i buku.

Svemirska je tehnologija nezamjenjiva za niz važnih uslu-

ga o kojima ovise Europljani i ima ključnu ulogu u učinkovitoj borbi protiv klimatskih promjena, nadzoru granica i sigurnosti. Međutim, niti jedna država članica nema kapacitete da među zvijezde ide sama.

Novi svemirski program oslanja se na Europu i cilj mu je ojačati globalno vodstvo u području promatranja Zemlje, navigacije i tehnološkog istraživanja. Iako je Europa trenutno druga svemirska sila u svijetu, trebamo raditi na sve većoj suradnji želimo li zadržati svoju vodeću poziciju. To je sve važnije kada znamo da su tradicionalne svemirske sile i dalje jako aktivna, a novi igrači sve veći su izazov tržišnom položaju europskog svemirskog sektora.

Izvjestitelj Zelenih/ESS-a i član Odbora za industriju, istraživanje i energiju Europskog parlamenta, Davor Škrlec, vidi eu-

ropski svemirski program kao pokretač razvoja europske svemirske industrije, ali i potpunog gospodarstva Europske unije.

“U proizvodnji satelita potrebne su stalne inovacije i nove tehnologije, i upravo je u tome prilika za sinergiju u istraživačkom području za naše kompanije i srednje i malo poduzetništvo, pogotovo ako promatramo područje ICT-a i robotike. Važno je spomenuti kako mreža EU regija koje koriste svemirsku tehnologiju – NEREUS otvara mogućnost korištenja podataka od satelita Kopernik za razne namjene. Podaci su dostupni svima i tajna je u razvoju aplikacija za krajnje korisnike, a to je velika prilika za naše male i srednje poduzetnike. U svojoj publikaciji predstavili su 99 uspješnih primjera korištenja satelita od čega je i jedan projekt iz Hrvatske s primjenom na sprječavanje požara

ra u Dalmaciji.”

Prema prijedlogu Europske komisije sustavi satelitske navigacije Galileo i EGNOS te sustav za promatranje Zemlje Kopernik spajaju se u jedan program kako bi se povećala njihova djelotvornost i troškovna učinkovitost.

“Glavni doprinos Zelenih je što smo spriječili pokušaje drugih političkih grupacija u Parlamentu da se iz Uredbe uklone sve reference na klimu. Program Kopernik pokazao se jako važan za praćenje utjecaja klimatskih promjena i emisija u okoliš, dok su Galileo i EGNOS važni za satelitsku navigaciju što otvara nove mogućnosti u sektoru transporta za autonomna vozila, ali i niz drugih primjena koje danas rješavamo primitivnim načinima“, dodaje Škrlec.

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a uspješno se zalagao da se u članku 4. Uredbe svemir definira kao javno dobro s ciljem poticanja međunarodne suradnje u podizanju svijesti da je svemirski prostor zajedničko naslijeđe cijelog čovječanstva

Glasovanjem 17. travnja dovršen je postupak u Parlamentu. Prije provedbe posljednje zeleno svjetlo daje Vijeće.

Sigurnost na cestama: Nove mjere EU-a za manje prometnih nesreća

Parlament uvodi nove mjere za poboljšanje sigurnosti na cestama i smanjenje broja nesreća prema kojima će niz sigurnosnih značajki u novim vozilima postati obavezan.

Ceste EU-a najsigurnije su na svijetu, s 49 smrtonosnih nesreća na milijun stanovnika, u usporedbi sa globalnim prosjekom od 174 nesreće. Iako se broj nesreća više nego prepolovio u zadnjih 20 godina, posljednje brojke pokazuju da se pad usporio i da treba uložiti nove napore da se poboljšaju uvjeti vožnje i spase životi.

Na plenarnoj sjednici 16. travnja Parlament je glasovao o novim pravilima prema kojima napredne sigurnosne postavke postaju obavezne vozilima na europskom tržištu. Pravila će vrijediti od svibnja 2022. za sve nove modele vozila, a od svibnja 2024. za sva vozila na cestama. Cilj je prilagoditi zakone novim tehnologijama i društvenim trendovima, kao što je starenje populacije, korištenje raznih uređaja za vrijeme vožnje te sve veći broj biciklista i pješaka.

Što se mijenja?

Sva nova vozila morat će sadržavati:

- inteligentni sustav za pomoć pri kontroli brzine,
- sustav za praćenje budnosti i pozornosti vozača,
- napredni sustav za prepoznavanje odvratanja pozornosti

sti vozača koji može prepoznati razinu vizualne pozornosti vozača na stanje u prometu i upozoriti vozača ako je potrebno,

- signal za zaustavljanje u nuždi znači brzo bljeskanje kočnih svjetala radi ukazivanja drugim sudionicima u prometu,

- sustav za detekciju pri vožnji unatrag znači kamera ili zaslonski, optički ili detekcijski sustav koji upozorava vozača na osobe ili predmete na stražnjoj strani vozila pri čemu je primarni cilj izbjeći sudar,

- sustav za nadzor tlaka u gumama,

- alkoholne blokade su sustavi automatskog upravljanja koji se mogu opremiti inhalatorima u automobilu prije pokretanja paljenja,

- uređaj za snimanje podataka

o događaju koji malo prije, tijekom i odmah nakon sudara snima i pohranjuje kritične parametre i informacije povezano sa sudarom.

Za osobna vozila i laka komercijalna vozila bit će obavezni sustavi za hitno kočenje i za upozoravanje o napuštanju prometne trake (što je već obvezno za kamione). Kamioni i autobusi također će imati funkcionalnosti za izravni nadzor ceste te detekciju biciklista i pješaka.

Svi ovi sustavi mogu značajno smanjiti broj nesreća, jer je trenutno ljudska greška dio 95 posto cestovnih nesreća.

Nakon zelenog svjetla zastupnika na plenarnoj sjednici 16. travnja, ostaje konačna potvrda Vijeća kako bi pravila stupila na snagu.

Hrvatska među EU zemljama s najmanje sigurnim cestama

Svake godine na tisuće ljudi izgubi živote ili se ozbiljno ozljede na europskim cestama. Zahvaljujući društvenim i tehnološkim promjenama - između 2001. i 2017. broj smrtnih nesreća smanjen je za 57.5 posto, ali brojke pokazuju da se trend zadnjih godina značajno usporio.

Sigurnost na cestama 2017.

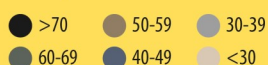
- Uzrok 95% prometnih nesreća ljudska je pogreška.
- 46% smrtnih slučajeva u prometnim nesreća odnosi se na putnike u vozilima.
- Ranjivi sudionici u prometu su 46% smrtnih slučajeva - 21% pješaci, 14% motoristi, 8% biciklisti i 3% vozači mopeda.
- EU zemlje s najsigurnijim cestama: Švedska, UK, Nizozemska.
- EU zemlje s najmanje sigurnim cestama: Rumunjska, Bugarska, Hrvatska.
- Gotovo 14% smrtno stradali u prometu su između 18 i 24 godina starosti (što se odnosi na samo 8% populacije).
- 76% smrtnih slučajeva su muškarci, 24% žene.

SIGURNOST NA CESTAMA U EU-U

25 300
smrtnih slučajeva

135 000
teško ozlijeđenih

SMRTNI SLUČAJEVI NA CESTAMA na milijun stanovnika

SMRTNI SLUČAJEVI NA CESTAMA (od 2001. do 2017.)

-57,5%

2001. 2017.

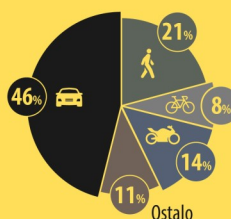

SMRTNI SLUČAJEVI NA CESTAMA

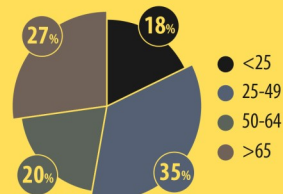
prema tipu ceste

prema načinu prijevoza

po godinama

Sigurnost hrane: usvojena nova pravila kako bi se povećalo povjerenje potrošača

Novi propisi kojima se osigurava pouzdanost i transparentnost u postupku procjene rizika za sigurnost hrane.

Zastupnici EP-a odobrili su nova pravila koja su već usuglašena s ministrima EU-a, a kojima se jamči pouzdaniji, transparentniji i objektivniji postupak procjene rizika za sigurnost hrane u EU-u.

Pravila su prihvaćena s 603 glasa za, 17 protiv i 27 suzdržanih.

Negative studije više se neće skrivati

Uz pomoć novih pravila stvorit će se zajednička europska baza podataka naručenih studija kako bi se tvrtke koje podnose zahtjev za odobrenje odvratilo od toga da skrivaju studije s nepovoljnim zaključcima. To će Europskoj agenciji za sigurnost hrane (EFSA) omogućiti da podnesene studije objavi kako bi ih mogle prekontrolirati treće strane. Tako bi se moglo utvrditi postoje li i drugi relevantni znanstveni podaci ili studije uz pomoć kojih bi se jamčila točnost ocjena.

Osim toga, kako bi se osigurala transparentnost novih pravila, podnositelji prijave moraju objaviti sve informacije koje su bitne za procjenu sigurnosti; Međutim, neke informacije, kao što su izrada ili proizvodni proces, mogu biti povjerljive.

Naposljetku, novim se zakonom podupire i provedba novog postupka savjetovanja prije podnošenja zahtjeva, kojim se omogućuje EFSA-i da upućuje podnositelje zahtjeva o tome kako pravilno podnijeti zahtjev za odobrenje, čime taj postupak postaje pouzdaniji.

Taj nam sporazum omogućuje da se postupak odlučivanja temelji na znanstvenim dokazima, da se jamči visoka razinu sigurnosti i javnog zdravlja u Europi. Istodobno, čineći ovaj postupak transparentnijim, stječe se veće povjerenje javnosti.

Kontekst

Nova pravila donesena su kao odgovor na primjedbe u okviru europske građanske inicijative o glifosatu, u vezi s transparentnošću znanstvenih studija korištenih za procjenu pesticida. Temelji se i na postupku provjere prikladnosti Općeg zakona o hrani, koji je Komisija pokrenula 2014., a dovršila u siječnju 2018.

Sljedeći koraci

Vijeće ministara sada treba službeno odobriti tekst prije nego što stupi na snagu.

Zaštita zviždača: Odobrena nova pravila na razini EU-a

Whistleblowersi, oni koji izvješćuju o nezakonitim ili štetnim aktivnostima na poslu bit će bolje zaštićeni novim propisima EU-a.

Novim pravilima utvrđuju se novi standardi na razini EU-a za zaštitu zviždača koji izvješćuju o kršenjima prava EU-a u raznim područjima, uključujući javnu nabavu, financijske usluge, pranje novca, sigurnost proizvoda i prometa, nuklearnu sigurnost, javno zdravlje, zaštitu potrošača i zaštitu podataka.

Kako bi se osiguralo da potencijalni zviždači budu sigurni i da se informacije o kojima se izvješćuje ne šire dalje, zviždačima će se omogućiti da izaberu žele li odgovorna tijela interno izvijestiti o nepravilnostima ili se izravno obratiti nadležnim nacionalnim tijelima, kao i relevantnim institucijama, tijelima, uredima i agencijama EU-a. U slučajevima u kojima ne bude nikakvog odgovora na prvotno izvješće zviždača ili ako on smatra da postoji neposredna opasnost za javni interesa ili opasnost od odmazde, osoba koja podnosi prijavu i dalje će biti zaštićena ako odluči u javnosti objaviti te informacije. Zakonom se izričito zabranjuje odmazda i uvode zaštitni mehanizmi kako bi se spriječilo da se zviždača suspendira, degradira i zastrašuje ili mu se prijete drugim oblicima odmazde. Zaštićeni su i oni koji pomažu zviždačima, kao što su posrednici, kolege i rodbina.

Države članice moraju osigurati da zviždači imaju pristup sveobuhvatnim i neovisnim informacijama i savjetima o dostupnim postupcima i pravnim lijekovima, kao i o pravnoj pomoći tijekom postupka. Tijekom sudskog postupka zviždači mogu dobivati financijsku i psihološku potporu.

Nedavni skandali od afera LuxLeaks do „Panamskih dokumenata” pokazali su koliko su zviždači važni za otkrivanje i sprečavanje kršenja zakona EU-a koje šteti javnom interesu i dobrobiti društva. Nedosta-

tak djelotvorne zaštite zviždača na razini EU-a također može negativno utjecati na funkcioniranje politika EU-a u nekoj državi članici, a se može i proširiti na druge zemlje i čitavi EU.

U studiji iz 2017. provedenoj za Komisiju ocijenjeno je da bi gubitak potencijalne koristi zbog ne postojanja zaštite zviždača samo u području javne nabave iznosio od 5,8 milijardi do 9,6 milijardi eura godišnje za EU kao cjelinu.

Izvor: Europski parlament

LEADER program za razvoj lokalnih zajednica

U Bruxellesu je 11. travnja 2019. održana konferencija pod nazivom *Leaders developing local communities*, u organizaciji zastupnika Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu, Davora Škrleca (Hrvatska), Martina Häuslinga (Njemačka) te Bronisa Ropėa (Litva). Konferencija je, osim zastupnika u Europskom parlamentu, okupila i predstavnike Europske komisije i Vijeća te predstavnike brojnih LAG-ova i drugih dionika širom Europe.

Glavna tema konferencija bila je budućnost programa LEADER unutar Zajedničke poljoprivredne politike u pogledu novog Višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Svoje viđenje budućnosti LEADER programa dali su predstavnici europskih institucija, zatim predstavnica dionika Europsko LEADER udruženje te predstavnici lokalnih akcijskih

grupa (LAG). Program LEADER nastao je nakon reforme Zajedničke poljoprivredne politike 1991. godine s ciljem razvoja ruralnih područja, stvaranja novih radnih mjesta te poboljšanja kvalitete života u ruralnim sredinama. LEADER podrazumijeva bottom-up pristup u kojem veliku ulogu igraju LAG-ovi, lokalne udruge koje brinu o izradi i realizaciji projekata za ruralni razvoj. Kako bi

LEADER bio što učinkovitiji, osmišljen je CLLD mehanizam (Community Led Local Development), a njegovih osam načela su: razvoj utemeljen na značajkama lokalnog područja, bottom-up pristup, lokalna javno-privatna partnerstva, inovativan pristup lokalnom razvoju, integrirani i multi-sektorski pristup, umrežavanje, suradnja te decentralizirana administracija.

Unutar trenutnog Višegodišnjeg financijskog okvira, program LEADER financira se iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD), a udio LEADER-a u ukupnom proračunu EAFRD-a iznosi 5 %. Govornici su izrazili zabrinutost zbog najavljenog smanjenja financijskih sredstava za EAFRD u sljedećem Višegodišnjem financijskom okviru, a time i za program LEADER. Postoji mogućnost, rekla je Maria João Botelho (predsjednica Europskog Leader saveza za ruralni razvoj), da će program LEADER postati nevažan u okviru zajedničke poljoprivredne politike EU. Naglašeno je kako program treba dodatna sredstva ili minimalno jednaka sredstva kao i sada kako bi se realizacija njegovih ciljeva ubrzala.

Tijekom svojeg izlaganja, zastupnik u Europskom parlamentu Davor Škrlec osvrnuo se na koncept Pametno selo te ulogu programa LEADER za njegovu realizaciju. Depopulacija, starenje stanovništva i niska razina kvalitete života samo su neki od problema s kojima se suočavaju ruralna područja. Ono što posebno zabrinjava je veća izraženost tih problema u novim državama članicama. Zastupnik Škrlec istaknuo je tri načina na koji koncept Pametno selo može preokrenuti negativne socioekonomske trendove u ruralnim područjima. Socijalne inovacije i potpuna dostupnost svih javnih usluga mogu značajno poboljšati kvali-

tetu života u ruralnim područjima. Nadalje, razvoj novih tehnologija i njihova primjena u ruralnim područjima pomažu razvoju zelene, održive ekonomije i većoj sigurnosti hrane, što će zasigurno pridonijeti ostanku i naseljavanju mlađih generacija. Također, uz pomoć programa LEADER, ruralna područja mogu postati energetski hubovi izgradnjom postrojenja za održivu proizvodnju električne energije te njezinom plasiranju na tržište. Uz europske institucije i lokalne aktere, ključnu ulogu u implementaciji koncepta Pametno selo imaju i države članice koje moraju prilagoditi svoje politike ostvarenju ciljeva programa LEADER.

O pozitivnim primjerima primjene LEADER programa govorili su predstavnici LAG-ova i nacionalnih LEADER mreža. Bojana Markotić Krstinić, glavna tajnica Leader Mreže Hrvatske, govorila je o provođenju programa u Hrvatskoj te o napretku koji je ostvaren od 2007. godine do danas. LAG-ovi tre-

nutno djeluju u 511 gradova i općina, a uključeni su implementaciju 627 projekata, od čega je trenutno 197 realizirano. Djelovanje LAG-ova u Hrvatskoj dobro je regulirano, u svome radu imaju tehničku potporu Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju te su znatno ojačali svoje administrativne kapacitete. Međutim, ono što još uvijek predstavlja određeni teret djelovanju LAG-ova u Hrvatskoj je postojanje mnogih administrativnih prepreka i zahtjeva koje je potrebno ispuniti kako bi se projekti uspješno realizirali.

Program LEADER nedvojbeno doprinosi razvoju ruralnih područja, što pokazuju i brojni pozitivni primjeri širom Europe. Njegovo financiranje ne smije biti smanjeno, poručili su sudionici konferencije te pozvali sve odgovorne da ulože dodatni napor u njegovo očuvanje i poboljšanje u narednom periodu.

Tekst: **Tomislav Milošić**

Stanje električnih vozila u Europskoj uniji

U posljednje vrijeme električna vozila postaju sve popularnija te se nameću kao jedno od mogućih rješenja za više održivu i pametniju cestovnu mobilnost. Neki od izazova s kojima se treba suočiti u narednom periodu su nedovoljno razvijeno tržište električnih automobila, relativno visoke cijene te nepostojanje razvijene mreže stanica za punjenje električnih automobila.

Veliki broj ljudi barem dio svoga vremena svakodnevno provodi u automobilima kako bi došli do željenog odredišta. Zahvaljujući napretku tehnologije i brojnim inovacijama, vozila postaju ekološki prihvatljivija, automatiziranija, a sve više ljudi koristi i usluge dijeljenog prijevoza, kojeg ugovaraju putem društvenih mreža ili posebnih aplikacija.

Prema podacima iz 2018. godine, udio električnih automobila na tržištu bio je oko 2 %, što predstavlja rast od 30 % u odnosu na 2017. godinu. Iako ovi podaci govore o brzom rastu tržišta električnih

automobila u Europi, ono još uvijek zaostaje za najvećim tržištem električnih automobila na svijetu, a to je kinesko tržište. Čak 40 % svih električnih automobila na svijetu u 2017. godini bilo je upravo u Kini. Da se europsko tržište električnih automobila ubrzano razvija, dokazuje i povećanje ponude različitih modela vozila te je u 2017. godini na europskom tržištu bio ukupno 61 model električnih automobila.

Važnost uvođenja novih tehnologija, poput suvremenih električnih automobila, u cestovni promet očituje se u smanjenom utjecaju na okoliš. Pro-

metni sektor, u cjelini, odgovoran je za emisiju četvrtine stakleničkih plinova, a najveći udio u tome ima upravo cestovni promet. Upravo je zbog toga iznimno važno potaknuti čišće oblike prijevoza, a električni automobili svakako su jedan pozitivnih primjera. Iako proizvodnja električnih automobila uzrokuje veću emisiju stakleničkih plinova nego proizvodnja konvencionalnih automobila, dugoročno gledano, korištenjem električnih, umjesto konvencionalnih, automobila ta se emisija znatno smanjuje. Također, električni automobili puno manje uzrokuju onečiš-

ćenje zraka te mogu smanjiti razinu buke kojoj su stanovnici urbanih područja svakodnevno izloženi.

Komplementarno djelovanje različitih razina vlasti

Prometni sektor jedno je od područja u kojem Europska unija i države članice imaju podijeljenu nadležnost. Europska, nacionalna, regionalna i lokalna razina vlasti nadopunjuju se međusobno iniciranjem posebnih mjera kojima se potiče rast tržišta električnih automobila. Brojne države članice uvele su porezne olakšice za kupnju novih električnih automobila, a u mnogim gradovima u Europskoj uniji osiguran je besplatni parking za električne automobile. Europska komisija donijela je 2018. godine paket mjera za čistu mobilnost kojima se obvezala na poštivanje ciljeva zacrtanih u Pariš-

kom sporazumu te je iskazala namjeru Europske unije da postane svjetski lider u području čistih vozila. Iako je paketom predviđeno uvođenje brojnih poticaja za proizvodnju i korištenje električnih automobila, Komisija je izostavila neke druge mjere (poput uvođenja obveznih kvota) kojima bi se još jasnije iskazala ambicija Europske unije za globalno vodstvo u ovom području.

Izazovi: punjenje i baterije

Mnogima je glavni razlog nekorištenja električnih automobila to što u brojnim državama članicama ne postoji dovoljno široko razvijena mreža stanica za punjenje električnih automobila. Takva bojazan sigurno nije opravdana u, primjerice, Nizozemskoj, Njemačkoj, Francuskoj ili Ujedinjenom Kraljevstvu, ali za građane u zemljama južne i istočne Europe nedostatak stanica za punjenje

može biti odlučujući faktor koji će pri kupnji novog automobila presuditi u korist konvencionalnih automobila.

Baterije za električne automobile trenutno se najviše proizvode u Kini, ali ambicija Europske unije je postati lider i u ovom području. U nedostatku sirovih materijala koji se trenutno koriste za izradu baterija, pokrenut je akcijski plan pronalazačenja inovativnih i održivih rješenja za proizvodnju baterija koje bi se bazirale na materijalima dostupnima u Europi.

Zaključno, Europska unija prepoznala je potencijal električnih automobila, međutim potrebni su još brojni koraci kako bi se taj potencijal iskoristio u zadovoljavajućoj mjeri.

Tekst: **Tomislav Milošić**

VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

KLIMA

Mlada klimatska aktivistica Greta Thunberg obratila se Odboru za zaštitu okoliša. Klub zastupnika Zelenih/ESS-a je predložio početkom ove godine pozivanje Grete Thunberg na plenarnu sjednicu, no većina ostalih političkih grupacija, kao što su EPP, ALDE i ECR, protivili su se toj ideji. Njen posjet uslijedio je posjetu 60 klimatskih aktivista iz *Fridays for Future* pokreta tijekom prve sjednice Europskog parlamenta koja se održala također u travnju, te koji je također inicirao Klub zastupnika Zelenih/ESS-a. Zastupnik Bas Eickhout je tom prilikom izjavio: "Klimatski aktivisti poput Grete ne traže nas pljesak, nego djelovanje. Rješenja su tu,

ali nedostaje politička volja. Da su umjesto klime banke one koje spašavamo, nacionalne vlade bi je već odavno spasili." Kao odgovor na zahtjeve klimatskog pokreta, Klub zastupnika Zelenih/ESS-a je predstavio 10 prioriternih mjera za očuvanje klime, uključujući i mjere financiranja za zelenu tranziciju.

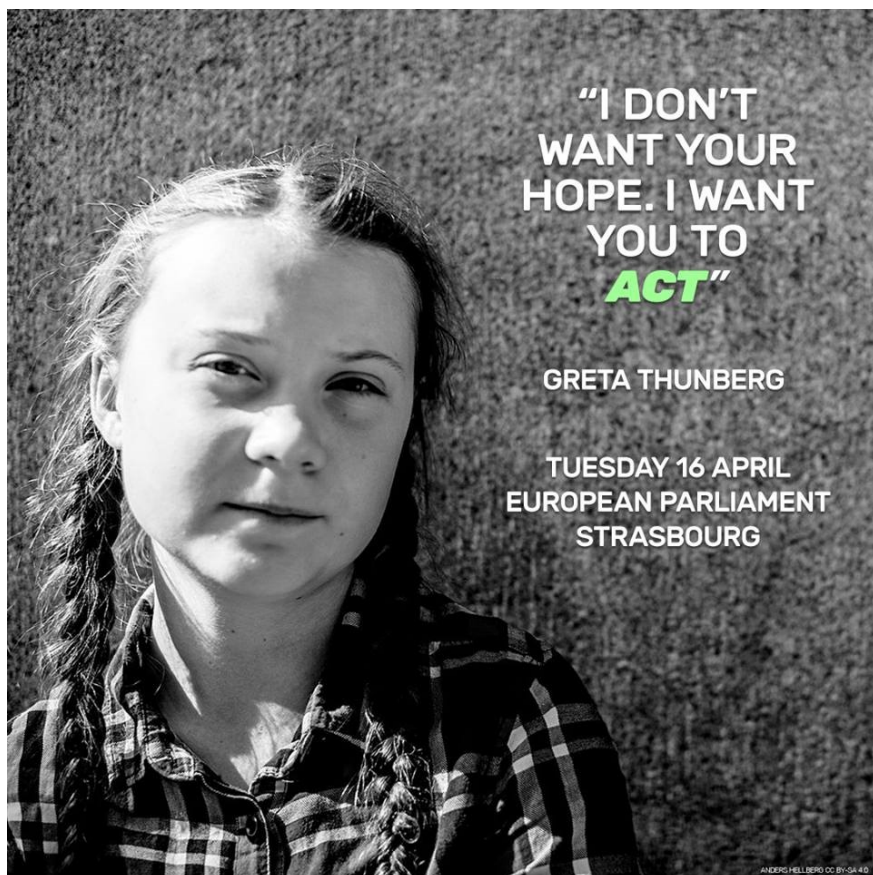
VLADAVINA PRAVA

Većina zastupnika u Europskom parlamentu usvojila je 17. travnja dva programa koji će podržavati provedbu vladavine prava u EU. Zastupnici Europskog parlamenta su potvrdili djelomičan ishod međuinstitucionalnih pregovora o Programu prava i vrijednosti. Izvješće koje je izradio zastupnik Zele-

nih Bodil Valero sadrži mjere za potporu organizacija civilnog društva u državama članicama koje rade na promicanju ljudskih prava i demokracije u EU. Gotovo milijardu eura moglo bi biti dodijeljeno ovom programu, dok će manjim organizacijama postati lakše podnijeti zahtjev za dodjelu EU sredstava. "U nekoliko država možemo vidjeti kako je vladavina prava pod prijetnjom jer su stupovi demokracije potkopani korupcijom i autokratskim hirovima "vođa" poput Viktora Orbana. Program za prava i vrijednosti pomoći će pri pružanju podrške onim organizacijama koje neumorno rade na demokraciji, ljudskim pravima i vrijednostima koje svi dijelimo u zemljama u kojima je vladavina prava kolebljiva", rekao je Bodil Vereero. Program za pravosuđe uključuje veću potporu građanima, civilnom društvu i pravnim stručnjacima te također doprinosi razvoju pravosuđa u EU utemeljenom na vladavini prava, uzajamnom priznavanju i međusobnom povjerenju između sudskih stručnjaka.

"Pristup pravosuđu i neovisnost pravosudnih tijela su pod prijetnjom diljem Unije. Iz tog razloga trebamo alate kojima ćemo podržati pravosudne službenike, a današnje glasovanje

o Programu za pravosuđe će upravo to omogućiti", rekla je Heidi Hautala, izjaviteljica Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a za EU Program za pravosuđe.

FRONTEX – EUROPSKA GRANIČNA I OBAJNA STRAŽA

Zastupnici Europskog parlamenta su usvojili mandate Europske agencije za graničnu i obalnu stražu Frontex. Sporazum je postignut tijekom trijaloga te će rezultirati dosad neviđenom i neuravnoteženom ekspanzijom Frontexa i njegovih resursa. Unatoč povećanju granične straže agencije za 10 000, navedeni sporazum neće ojačati spašavanje migranata i izbjeglica na moru. Za Klub zastupnika Zelenih/ESS-a, povećana operativna uloga Agencije bi trebala ići pod ruku sa snažnim zaštitnim mjerama za temeljna prava spašavanja i vrlo jasnim sustavom odgovornosti Agencije za svoje djelovanje, budući da će Frontex postati jedino tijelo koje će moći provoditi zakone tte izvršavati zadaće uz ovlast primjene sile.

EMISIJSKE NORME CO2 ZA TEŠKA VOZILA

Europski parlament glasovao je velikom većinom u korist odobravanja novih standarda za emisije CO2 za kamione i druga teška vozila. Izjavitelj Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a za temu, Bas Eickhout, uspješno se zalagao za ambiciozne ciljeve smanjenja za kamione i druga teška vozila. Tako će kamioni i druga teška vozila morati smanjiti svoje emisije CO2 za 15% do 2025. te za 30% do 2030. u usporedbi s razinama iz

2019. godine. "Kamioni i nova teška vozila morat će odigrati i svoju ulogu u smanjenju emisija, što će nas postaviti na dobar put zaštite klime i ostvarenja Pariških ciljeva. Visoki standardi emisija CO2 su korak ka tome da cestovni promet zauzme svoj dobar udio u kolektivnoj borbi protiv klimatskih promjena", rekao je Bas Eickhout. Osim toga, Europski parlament je uspio uvesti od 2025. godine i 2% prodajne referentne vrijednosti za vozila s nultom i niskim stopama emisija kako bi potaknuo proizvođače na ulaganje u alternative za dizelske kamione koji zagađuju okoliš. Kamioni i ostala teška vozila proizvode oko četvrtinu emisija CO2 u sektoru cestovnog prometa u Europskoj uniji.

ZAŠTITA ZVIŽDAČA

Europski parlament je odobrio

velikom većinom glasova ishod trijaloga po pitanju EU direktive o zaštiti zviždača. Temeljni zakon koji će biti na snazi u cijeloj EU će pružiti pravnu zaštitu onima koji žele javno uputiti na nezakonitosti i nepravilnosti na random mjestu. "Oni koji žele ukazati na korupciju, pogrešno postupanje te nezakonitosti na random mjestu po prvi puta će u cijeloj EU imati pravno jamstvo i pravo na zaštitu. Ova direktiva je dugoočekivani svijetli primjer kako EU može izravno poboljšati živote građana", rekao je Benedek Jávor, glasnogovornik Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a za transparentnost i demokraciju Klub zastupnika Zelenih/ESS-a smatra kako zviždači zaslužuju najveću zaštitu bez obzira na to gdje se nalaze, a ne progon i zatvorske ćelije. Sada je na državama članicama da ovu Di-

VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

rektivnu pretvore u nacionalni zakon, stoga ih pozivamo da poboljšaju standard ovog teksta i učine ga što opsežnijim, sveobuhvatnijim i uključivijim što je više moguće.

TRGOVINSKI PREGOVORI IZ MEĐU EU-A I SAD-A

Vijeće EU-a usvojilo je mandat Europskoj komisiji za pregovore o trgovinskim sporazumima sa SAD-om, dok je Europski parlament odbio pregovore na temelju dva mandata 24. ožujka 2019. godine. Zeleni/ESS odbacuje otvaranje trgovinskih razgovora s Trumpom sve dok se SAD želi odreći međunarodnih obveza protiv klimatskih promjena. Reinhard Bütikofer, glasnogovornik Zelenih/ESS-a za trgovinska pitanja i član par-

lamentarnog Izaslanstva za odnose sa SAD-om: "Polazne pozicije su vrlo udaljene sve dok američka strana inzistira na uključivanju cjelokupnog poljoprivrednog sektora, što je EU-u do sada kategorički odbacio. Potrebno nam je pošteno partnerstvo, ali ne i dogovor na štetu okoliša i europskih standarda. Komisija i Vijeće potkopavaju pregovaračku poziciju EU-a pokušavajući izbjeći transparentnu raspravu iz straha od javnog mnijenja."

ISTRAGA SUKOBA INTERESA OKRUŽUJE ČEŠKOG PREMIJERA ANDREJA BABIŠA

Povjerenik Oettinger pojavio se u ponedjeljak, 15. travnja prije zatvorene sjednice Odbora za proračunski nadzor (CONT) ka-

ko bi obavijestio Parlament o napretku istrage o sukobu interesa oko češkog premijera Andreja Babiša. Priznao je da je Komisija već prošlog ljeta obaviještena, ali da je aktivna tek od početka ove godine. Bart Staes, zastupnik Zelenih/ESS-a i član Odbora za proračunski nadzor, komentira: "Europska komisija nije uspjela dovršiti istragu na vrijeme. Trebali su puno ranije reagirati na upozorenja o mogućem sukobu interesa što bi dovelo do završetka istrage prije izbora za Europski parlament. Ne bi se smjeli skrivati iza službenih rokova ili procesa, već bi trebali dati rezultate što je prije moguće. Bilo bi sramotno da građani Češke idu glasovati na izborima za Europski parlament bez konačnog rezultata istrage." Komisija je pokrenula istragu nakon pritisaka Transparency International (TI) i Zelenih/ESS-a nakon što je TI otkrio Babiša kao stvarnog vlasnika tvrtki iz grupe Agrofert, koje su primile velike iznose sredstava EU-a. Pravna služba Komisije utvrdila je da je Babiš u sukobu interesa zbog nepojive uloge premijera i primaatelja sredstava EU-a putem Agroferta. Češka policija dovršila je svoju istragu u srijedu, 17. travnja i predložila državnom tužitelju da optuži šest osoba, uključujući premijera Andreja

Babiša i njegovu suprugu zbog njihove navodne uloge u skandalu Stork's Nest koji uključuje prevaru tešku 50 milijuna čeških kruna iz fondova EU-a.

AUTORSKA PRAVA

Vijeće EU-a usvojilo je Direktivu o autorskim pravima, uključujući pomoćna autorska prava za nakladnike što je u stvarnosti obveza internetskih platformi da koriste filtre za učitavanje. Julia Reda, potpredsjednica Zelenih/ESS-a i izvjestiteljica u sjeni o Direktivi o autorskim pravima, komentira:

"Izgubljena je mogućnost moderne direktive o autorskim pravima, novi zakon čini svakoga gubitnikom. Umjetnici, autori i mali izdavači neće dobiti poštnu naknadu, a internet korisnici morat će živjeti s ograničenim slobodama." Prošlog mjeseca, Zeleni/ESS pridružili su se prosvjedima milijuna ljudi i primili peticiju od preko 5 milijuna ljudi protiv ovog zakona.

BOLJA PROVEDBA I MODERNIZACIJA PROPISA EU-A O ZAŠTITI POTROŠAČA

Europski parlament, velikom većinom glasova usvojio je u srijedu, 17. travnja nova pravila o boljoj provedbi i modernizaciji zaštite potrošača u EU-u. Određeni broj ovih pravila je dobrodošao, osobito oni koji nameću brojne zahtjeve transparentnosti za internetske tržnice i web stranice koje služe za usporedbu kako bi se bolje zaštitili potrošači pri kupnji na internetu. Međutim, na jednoj od ključnih odredbi ove revizije, tj. nepoštenoj praksi dvostruke kvalitete proizvoda, spo-

razum je propuštena prilika da se osigura da se unutar EU-a ne prodaju proizvodi druge klase, budući da predviđa otvoreni popis izuzeća za trgovce kako bi prilagodili svoje proizvode i ne jamči da će potrošači biti jasno obaviješteni o takvim prilagodbama. Umjesto da se takva praksa zabrani dodavanjem na crnu listu nepoštenih poslovnih praksi, što je Europski parlament dva puta zatražio, utvrđeni sporazum prisilit će vlasti da istraže pritužbe od slučaja do slučaja. To će opteretiti potrošače da dokažu da su zavedeni. Julia Reda, potpredsjednica Zelenih/ESS-a i izvjestiteljica u sjeni, komentira: "Praksa velikih tvrtki koje prodaju proizvode različite kvalitete u različitim zemljama pod istim brendom potkopava pojam jedinstvenog tržišta i šteti potrošači-

ma. U stvari, multinacionalne kompanije tretiraju određene građane EU-a kao drugu klasu na temelju zemlje iz koje dolaze. Pustiti kompanijama da se izvuku s prodajom proizvoda različite kvalitete pod istim brendom ovisno o zemlji u kojoj se proizvod prodaje je nepravedno za prava potrošača i štetno za zdravlje ljudi."

DEBATA S PREMIJEROM LATVIJE O BUDUĆNOSTI EUROPE

Premijer Latvije Krišjānis Kariņš raspravljao je o budućnosti Europe na plenarnoj sjednici. U svom govoru, supredsjednik Zelenih/ESS-a Philippe Lamberts spomenuo je poljoprivrednu politiku, izbjeglice i prava manjina kao ključna pitanja u kojima bi Zeleni/ESS željeli da latvijska vlada promijeni politiku.

**Cage farming
is a cruel old story.
Help us change it.**

Sign now

**Cage farming
is a nightmare
that we can end.**

